

สถานการณ์การใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสัตว์ของกลุ่มเกษตรกรใน
อำเภอปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ

สุธิดา ปาบุตร

ภ.บ.

กลุ่มงานเภสัชกรรมฯ รพ.ปทุมราชวงศา อ.ปทุมราชวงศา จังหวัดอำนาจเจริญ 37110

โทรศัพท์ 045-465231

Email: sutida.phim@gmail.com

บทคัดย่อ

อ.ปทุมราชวงศา จ.อำนาจเจริญ มีเกษตรกรเลี้ยงสัตว์มากกว่า 2,000 ราย การสำรวจความคิดเห็นของเกษตรกรในพื้นที่จำนวน 10 ราย พบเกษตรกรส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสัตว์และผลกระทบที่เกิดขึ้น การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบปัญหาและสถานการณ์การใช้ยาปฏิชีวนะ ช่องทางการกระจายยา พฤติกรรมการใช้ยาปฏิชีวนะในสัตว์แต่ละชนิด ความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับสภาพปัญหาและสถานการณ์การใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสัตว์ เพื่อนำไปพัฒนาแนวทางกำกับดูแลการใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสัตว์อย่างสมเหตุผล เก็บข้อมูลเกษตรกร ในพื้นที่ทั้งหมด 100 ราย ในช่วงเดือนพ.ค.-ส.ค. 2561 สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเกษตรกรทั้งหมด 100 ราย เพศชาย 59 ราย ส่วนใหญ่เป็นเจ้าของฟาร์มสัตว์ (ร้อยละ 97) สัตว์ที่เลี้ยงส่วนใหญ่เป็นโคเนื้อ ร้อยละ 54 เกษตรกรส่วนใหญ่จัดซื้อยาปฏิชีวนะสำหรับสัตว์จากร้านขายยาแผนปัจจุบัน (ร้อยละ 75) เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์ร้อยละ 90 มีการใช้ยาปฏิชีวนะตลอดวงจรของสัตว์ ในข้อบ่งใช้การรักษาโรค (ร้อยละ 73) ป้องกันโรค (ร้อยละ 60) เร่งการเจริญเติบโต (ร้อยละ 46) ยาปฏิชีวนะที่ใช้ในการเลี้ยงสัตว์คือยา Amoxicillin (ร้อยละ 25) Penicillin (ร้อยละ 18) และ Enrofloxacin (ร้อยละ 10) เกษตรกรส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสัตว์ที่เสี่ยงต่อการเกิดเชื้อดื้อยา การปนเปื้อน และการตกค้างของยาในสัตว์และสิ่งแวดล้อม ความคิดเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพบว่า เกษตรกรหรืออาสาปศุสัตว์วิเคราะห์โรคได้ไม่ถูกต้อง ทำให้เลือกใช้ยาไม่สัมพันธ์กับโรค ยาปฏิชีวนะสำหรับสัตว์เข้าถึงง่าย ส่วนแนวทางดำเนินงานเพื่อให้เกิดการใช้ยาปฏิชีวนะในการเลี้ยงสัตว์ที่เหมาะสมในพื้นที่ อ.ปทุมราชวงศา โดยการทำงานหลายภาคส่วนร่วมกันและขับเคลื่อนผ่านกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ **ข้อเสนอแนะ** ควรส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงสัตว์เป็นไปตามมาตรฐานฟาร์มและการใช้ยาตามหลักวิชาการ สงวนยาบางชนิดสำหรับใช้ในมนุษย์เท่านั้นหรือควบคุมการใช้ให้มากขึ้น มีระบบการติดตาม เฝ้าระวัง ควบคุมกำกับการใช้ยาและหาสิ่งทดแทนในฟาร์ม

คำสำคัญ: ยาปฏิชีวนะ สัตว์ เกษตรกร